AD AUDIENDAM

ORATIONEM

SOLENNEM
AUSPICIIS
SUÆ PROFESSIONIS

In Auditorio Collegii Majoris
PoſtridieFeſti Joh. finitis ſacris
matutinis
PRÆMITTENDAM,

MAGNIFICUM ACADEMIAE
RECTOREM, AC UTRIUSQUE
REIPUBLICÆ PROCERES
ET CIVES

Ea, qua par eſt, obſervantia & humanitate
invitat

AUGUSTUS PFEIFFER,
SS. Theol. D. Lingv. Ebrææ P. P. Ordin.
& ad D. Thomæ Eccleſiaſtes.

NUllus facilè poſt legem Moſaicam liber eſt, quem majori veneratione proſequantur Judæi magisque in oculis geſtent, quàm qui ab ESTERA, ſplendidiſſimo illo Perſiæ ſidere, *(a)* nomen habet. Tralatitium fortè illud videri poterat, quod eum ab autoribus divino numine afflatis profectum, adeoque ſanctis & canonicis ſcripturis accenſendum liquidò aſſerunt. Namque antiqui ipſorum Magiſtri *(b)* ESTERÆ libello, ſive malis *volumini* (in membranâ enim continuâ ſcribi & circa lignum tornatum per modum cylindri convolvi *(c)* ſolet) inter כתובים h. e. (uti R. Moſes Majemonides declarat *(d)*) שהם כתובים ברוח הקדש *per Spiritum S. conſignata ſcripta*, quæ nobis *Hagiographa*, locum tribuunt, & autorem (de quô alias lis eſt ſub judice, & fortè ſerò definienda *(e)*) non unum faciunt, ſcil. אנשי כנסת הגדולה *Viros Synagogæ Magnæ, Eſram* puta cum Collegis *(f)* (è quibus gloſſa Talmudica nominat *Haggeum, Zachariam, Malachiam, Serubabelem, Mardocheum*

(g) Ma-

(a) Ita n. *Eſter* non ab Ebr. סתר qſ. *occulta ſ. abſcondita*, ſjuxta R. Judam in Talm. *Maſſ. Megilla f.* 13. 1. Targum prius, Greg. Gregorii *Lexic. Sanct.* *n.* 136. Marium de Calaſio *T. IV. Concord. Ebr. col.* 96. neque à chald. אסא ſ. אסתא myrtus (juxta Iſaacum f. Moſis Parchi *in Caphtor Vapherach f.* 742. & R. Elieſer. Germanum *in Joſeph Lekach, Comment. in Eſter. f.* 241. 1.) ſed à Perſ. ستاره *aſtrum*, quo & tendunt R. Nehemias in Talm. *Megilla l. c.* Targum ſecundum Eſteræ c. II. 7. quanquàm ad Græcum ἀςὴρ reſpiciant.

(b) Talmudici in *Maſſ. Bava Baſra c.* 1 *f.* 14. 2.

(c) Unde Κατ᾽ ἐξοχὴν מגילה *volumen* dicitur. conf. Hottingerus *Theſ. Phil. l.* 2. *c.* 1. *ſ.* 3. *p.* 494. Leusdenius *Philol. Ebr. Diſſ.* 8. *p.* 88.

(d) *More Nevochim P.* 2. 2. 45. *f.* 121. 2.

(e) confer. D. Waltherus *Offic. Bibl. Repoſ. Poſt. p.* 962. Dan. Huetius *Demonſtr. Ev. Prop.* 4 *p.* 315. Heideggerus Enchir. *Bibl. l.* 1. *c.* 18. *pror.* Guilh. Saldenus *Otiis Theol. l.* 3. *Ex.*

(f) *Bava Baſra f.* 15. 1.

(*g*) Majemonides porrò disertè satis (*h*) מגלת אסתר ברוח הקדש נאמרה *Volumen, ait, Esteræ per Spiritum sanctum dictatum est.* *R. Isaac ben Arama* verò nimis curiosè modum definire satagit, scilicet Viros Synagogæ Magnæ rogatu Esteræ è fastis Persicis historiam illam transtulisse & instinctu Spiritus S. discrevisse verum à falso. (*i*) Id autem porrò memorandum videtur, quod libellum istum cum lege sua (non quidem quod ad *gradum revelationis*, (k) sed quod ad *usum*) contendere & cæteris SSæ libris non uno nomine præferre soleant. Quippe in codice Talmudico *Megilla* (*l*) ajunt תנו רבנן ארבעים ושמנה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל לא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה אפילו אות אחת חוץ ממקרא המגילה *Tradunt Magistri nostri quadraginta octo Prophetæ & septem Prophetissæ* (sc. (*m*) Sara, Mirjam, Debora, Hanna, Ester, Abigail, Hulda) *vaticinati sunt Israëlitis: nec tamen minuerunt aut addiderunt vel unicam literulam* (novi cujusdam præcepti) *præter lectionem voluminis Esteræ* (& quanquàm excipi queat, institutum *lucernarum in Encæniis*, ei tamen dubio occurrit *Glossator* (*n*), id jam post excessum prophetarum esse factum, & sic asserto Talmudico suam constare fidem, cum lectio Esteræ ordinata sit, superstitibus adhuc prophetis Haggæo, Zacharia & Malachia,) Et R. Moses Majemonides in vasto suo & decantato opere, quod á numero librorum יד & cum addito חזקה i. e. *Manus fortis* dicitur (*o*) scribere non est veritus: כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח חוץ ממגלת אסתר הרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה וכהלכות שלתורה שבעל פה שאינן בטלין לעולם ואעפ שכל זכרון הצרות יבטל שנ׳ כי נשכחו הצרות הראשונות וכי נסתרו מעיני ימי פורים

(*g*) Duodecim ejus collegii membra recenset Is. Abravanel *Præf. in* נחלת אבות à quo dissidet קבלת הריב״ל. Conf. Buxtorffius *Comment. Masor. Hist. c. 10.*

(*h*) *In More. l. c.*

(*i*) *Præf. Comment. sui in Esteram.*

(k) conf. de iis cumprimis Maimonides *More. Nev. P. II. c. 45.* & adde quæ de iisdem, ut & frivola Judæorum distinctione inter רוח הקדש & נבואה attulit claris. J. Frischmuth. *Diss. de distinct. SSæ. in Legem, Proph. & Hagiographa c. 1. & 2.*

(*l*) *f. 14. 1.* & ap. Raf. Alphes *f. 258. 2.*

(*m*) Recenset eas R. Nissim *ad Alphes l. c.*

(*n*) conf. etiam R. Nissim *ad Alphes* & de sensu glossatoris R. Sam. Elieser f. Juda *in* קידושי אגדות f. 40. 3. ad מסכת מגלה.

(*o*) *Hilc. Megilla Vachanucca 2. §. 81. f. 314. 1.*

פורים לא יבטלו שנ׳ וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם . יסוף מזרעם *Omnes libri Prophetarum & omnia Hagiographa abr* [illegible] *aliquando sunt in diebus Messiæ præter volumen Esteræ. E* [illegible] *enim illud permanet instar Pentatevchi & legis oralis, quæ non ab* [illegible]*gabuntur in æternum. Et quanquam aliàs omnis memoria af*[illegible]*ctionum cessabit, uti dicitur* Es. LXV. 16. Nam oblivioni tradentur angustiæ priores & absconditæ erunt ab oculis meis: *tamen dies Purim* (cumque ii memoria superatæ ingentis angustiæ) *non cessabunt, uti dicitur* Esth. IX. 28. Et dies isti Purim non transibunt è medio Judæor. & memoria eor. non finietur à semine eorum. Hactenus Majemonides. Qvanquam Comentator Majemonidis dictum illud ceu nimis liberale limitandum ita censeat, ut intelligatur non *de libris ut sic*, sed eorum *solenni lectione*. (p) Hanc a. porrò tanti faciunt, ut illi omnia alia præcepta divina cedere velint. Ita R. Jacob f. Aser in celebri suo Rituali quadripartito (q) ait: וצריך אדם ליזהר שלא לבטל קריאתה שהרי אפילו כהנים צריכין ליבטל מעבודתן כדי לשמוע מקרא מגילה ואפילו תלמוד תורה ששקולה כנגד כל המצות מבטלי׳ אותה לשמוע מקרא מגילה כ״ש שאר המצות ואין לך דבר שאין נדחה מפני לקרא מגילה אלא קבורת מת מצוה קוברו ואח״כ קורא אבל שאר כל המצות נדחי׳ מפניה *Cavere debet homo, ne intermittat lectionem ejus* (Esteræ) *nam ecce ipsi Sacerdotes tenentur intermittere ministerium suum, ut audiant lectionem Megilla* (voluminis Esteræ). *Imo & doctrina legis, quæ omnibus præceptis æquiparatur, intermittitur ad audiendam lectionem Megilla, quanto magis cætera præcepta? & nihil quicquam est, quod non cedere cogatur lectioni Megilla, præterquam sepultura mortui, ubi præceptum est, ut efferens mortuum antè sepeliat eum & post legat, cætera autem præcepta omnia pelluntur ab illa* (lectione Megilla sive ei cedere debent). Neque reticendum hic videtur Elogium R. Mosis Almosneno, (r) quo librum Esteræ mactat: מעלת המגלה הזאת קרובה למעלת התורה אחר שנתבאר בהתקיימו בה ישר׳ מה שכבר קבלו בסיני *Excellentia hujus voluminis Esteræ proxima est excellentiæ Legis, quandoquidem exponitur in eo, quomodo Israelitæ stabilierint* (præstiterintve) *id quod in sesus-*

(p) conf. etiam Schickardus *Annot. ad Orat. de Festo Purim*, *T. 8. Criticorum Sacrorum p. 490. 2.*

(q) *Arba Turim P. 1. Orach Chajim n. 687. in Hilc. Megilla.*

(r) In libro suo ידי משה *s. Comment. in quinque Megillos, Præf. in Est. f. 258. L.*

se susceperant in Sinai (scil. Legem) (*s*). Ut adeo non abs re M. FORSTERUS, dum conviva Lutheri esset, dixerit: *Judæos anteponere librum Ester cuivis è censu Prophetarum* (die Jüden halten vom Buche Ester mehr / denn von irgend einem Propheten) (*t*). Quæ cum ita se habeant, mirari subit, unde RICHARDUS BAXTER hauserit, volumen Esteræ tam indignè habitum (ob omissum in eo nomen divinum) *ut in terram illud projicere in more habuerint Hebræi, antequam id legerent*, prout *Augustino* adscribitur, quod Ciceronis abjecerit scripta, eò quod nomen *Jesu* in iis non offenderet (*u*) Tantum enim abest, ut hodie Judæi volumen Esteræ antequam legant, in terram projiciant, ut illud summâ cum reverentiâ expromant, evolvant, legant & recondant (*x*) Ubi ergo Baxterus diversum quoddam veterum institutum didicerit, ipse viderit. Non facile eò adducar, ut credam eum in animo habuisse Talmudistarum litigium in Mass. *Jadajim*, (*y*) ubi operosè disquirunt: *Quinam libri Biblici inquinent manus*? Et consentiunt de volumine Esteræ, *quod manus inquinet*. Verba hæc sunt: מגלה שכתוב בה פ״ה אותיות כפרשת ויהי בנסע הארון מטמא את הידים *Volumen Esteræ, in quo scriptæ modo sunt 85. literæ* (quot scil. habentur Num. X. 35. 36.) *inquinare potest manus*. Et sane si phrasis ista טמא הידים *inquinare manus* id vellet, librum quempiam in sese esse immundum & inde hominem contaminare, nullum superesset dubium, quin è manibus sit projiciendus; jam verò istâ loquendi formulâ nil aliud innuunt Talmudici, quam librum in se sacrum profanari incautè tractando s. attrectanti causam pollutionis præbere posse. Nisi enim liber verè sacer esset, ne quidem profanabilis foret. Unde ceu inepti notantur *Sadducæi*, (*z*) dum *Pharisæos* criminis postulant, quod non vereantur asserere כתבי הקדש מטמאין את הידים ספרי המירם אינם מטמאין את הידים *libros sacros inquinare manus, hæreticos* (*a*) *non item*, qui-

(*s*) Adducit id explicatius è Mass. *Schabbas* R. Samuel f. Pinhas in תחלת דברי אמות! *f. Comment. suo in Targum Est. Præf. f. 4. 1.*

(*t*) *V. Colloqu. Mens. Lutheri, c. 1. f. 30. 2.* unde idem adduxit Serarius *Comm. in l. Ester.*

(*u*) *de ætern. Sanct. quiet. P. 4. p. 369.* ap. cl. Saldenum *l. c. p. 490.*

(*x*) conf. si lubet מהריל f. Rituale D. Jacob f. Mosis *f. 77. in Hilc. Purim*, ut & librum Ebræo German. *Minhagim.*

(*y*) *c. 3. §. 5. f. 152. 1.*

(*z*) in eodem Tr. *Jadajim c. 4. §. 6. 158.*

(*a*) conf. de obscuriuscula voce המירם glossam.

quibus cùm R. *Jochanan ben Saccai* reſponderet ironicè (uti obſervat Gloſſator Raſchi) quidni illud potius pro crimine allegent, *quod dicant* עצמות חמור טהורים ועצמות יוחנן כ״ג טמאין *oſſa aſini eſſe munda* (adeoque non inquinare manus contrectantis) *oſſa autem Pontificis Johanan immunda eſſe* (& contrectantis manus polluere) illique reponerent, *id in hujus amorem & honorem potius vergere,* ſuo deinde gladio jugulantur. Extra proinde dubitationis aleam poſitum exiſtimamus, Judæis (utut olim de aliis quibusdam SSæ libris, præſertim *Salomonæis*, (*b*) in canonem recipiendis diſceptarint) libellum Eſteræ ſummo conſenſu ſemper ſanctum habitum & nullo unquam prætextu vel in leviſſimam ſuſpicionem adductum fuiſſe; Ut CL. SALDENUS omninò operæ pretium facturus fuiſſet, ſi vel unum ſaltem è *Judæis*, qui *Lib. Eſteræ divinitatem in dubium traxerit* (quod iis improperat *l. 3. Ex. 5. n. 3. p. 488.*) nominaſſet. Cùm vero Judæi quibus concredita ſunt τὰ λόγια τοῦ θεοῦ *ſ. eloquia divina* Rom. III. 2. iſtud fidei ſuæ commiſſum depoſitum tàm ſanctè cuſtodiverint, ut Chriſtus & Apoſtoli ad eorum canonem nos prorſus ſecurè remittant, unde Auguſtinus eos *librarios noſtros & capſarios* vocare ſolet, *qui ſtudentibus Chriſtianis codices portent, ut illi portando deficiant, hi legendo proficiant* (*c*) iniqvum videtur iis de libro Eſteræ, quem ceu Κειμήλιον quoddam in canone ſuo aſſervarunt, fidem denegare. Ne autem nunc recenſendis & velut ex orco revocandis Hæreticis illis immoremur, qui Canonem V. T. prorſus repudiarunt, imò execrati ſunt (*d*) de iis ſaltem nonnihil addendum eſt, qui librum Eſteræ à reliquo corpore ſanctorum librorum reſcindendum putârunt. Imputari iſtud facinus ſolet, non tantum JUNILIO Epiſcopo Africano (*e*) & MELITONI (*f*) Epiſcopo Sardenſi, ſed etiam ATHANASIO (*g*) atque GREG. NAZIANZE-

NO

(*b*) conf. Maſſ. *Schabbas c. f. 30. 2.* Maſſ. *Megilla c. 1. §. 17. Pirke Avos f. 1. Midr. Proverb. 25. f. 971. Midr. Kohelet. f. 11.* Aben Eſra *ad Eccl. 7. 4.* Maimonid. *l. 3. More Nevochim. c.* 28. Mercerus *Comment. in Eccl. ab init.* Hottingerus *Theſaur. l. 1. c. 3. ſ. 3. p. 492. 502.* Hackſpanius *Not. Bibl. P. II. p. 468.* Leusdenius *Phil. p. 87.*

(*c*) *Contra Fauſtum Manich. l. 12. c. 13. it. in Pſ. 40. & 56.*

(*d*) conf. Auguſtin. *de Hær. c. XXIV.* Epiphan. *hær. 66.* Sixt. Senenſis *Bibl. S l. 8. p. 784.*

(*e*) *de Part. Div. Leg. c. 3.*

(*f*) apud Euſebium *Hiſt. Eccleſ. l. 4. c. 26.*

(*g*) *in Synopſi.*

NO, (*h*) necnon NICEPHORO (*i*) Patriarchæ Constantinopolitano, qui canonem Scripturæ exhibens de libro Esteræ ne quidem hiscat. At isti (si tamen *Junilium* forte excipias) excusationem mereri videntur. Vel (*k*) enim libellum Esteræ nomine scriptorum Esdræ (qui illius autor vulgò perhibetur) complecti, vel sub Esteræ nomine additamenta ejus non unâ de causâ notha (*l*) rejicere potuerunt. Quod si tamen dica illa quibusdam è choro Patrum primitivæ Ecclesiæ omninò sit impingenda, unius ideò vel alterius addubitatio librum Canonicum de suo fastigio deturbare nequit, neque inde satis causæ habuit Sixtus Senensis Esteræ libellum ad *Deutero-Canonicos*, quos vocat, V. T. (qui verò nobis Apocryphi sunt) relegandi. Quicquid interim delirent alii, è nostris saltem nemo unquam tàm vecors fuit, qui libro Esteræ canonicam autoritatem derogarit, unde nescio annon ex *l. Diffamari* experiùndum sit cum Viro aliàs ob eruditionem insigni PETR. DAN. HUETIO, qui ita nos (*m*) adoritur: *Mirari ergò subit, unde tanta Anabaptistas ac Lutheranos nonnullos vesania incesserit, ut commentitiam historiam hanc* (Esteræ) *ac fictitiam esse arbitrarentur.* Bona verba quæso! Cur ergò senio tibi fuit, *Hueti*, vel unum saltem è Lutheranis, quos ejus criminis reos peragis & in quos digitum intendis, nominâsse? Num fortè è *Campiano* illud hausisti, qui similiter nobis tribuit, *quod librum Esteris è Canone rejiciamus*, cujus verba tamen *Duræus* in defensione Campiani contra Wittakerum ita interpretatur, *quod appendicem duntaxat Esteris intelligat* (*n*). Verùm cum apologiam hoc nomine pro nobis nuperrimè scripserit Cl. Saldenus (*o*), cavillum nunc transmittemus, ubi tamen antè monuerimus, vanum fore, qui ipsi Luthero hoc nomine bellum indi-

cere

(*h*) *Carm. de genuin. Script.*

(*i*) *Hist. Tripart.*

(k) Ita eos excusant, D.D. Calovius *Bibl. Illustr. in frontispicio Ester. p. 876. & Syst. T. 1. p. 507.* Junius *advers. Bellarm. l. 1. c. 7.* Rivetus *Cathol. orthod. T. 1. q. 13. p. 2. 36.*

(*l*) V. præter nostros Hunnium *d. V. D. cont. Bellarminum l. 1. c. 7. Oper. T. 2. p. 61.* Gerhardum *Exeg. l. de Script. §. 198 s.* aliosque. Rainoldus *Cens. libr. Apocr.* Heidegg. *Ench. Bibl. l. 2. c. 10.* Chamierus *Panstr. T. 1. l. 5. c. 6.* & quid quod ipse Sixtus Senens. lacinias esse dicat, hinc inde quorundam temeritate insertas Bibl. S. l. 1. p. 25. licet pœnas ideò dederit Bellarmino. *T. 1. l. 1. c. 7.*

(*m*) *De monstr. Evang. Prop. 4. de libro. Est. §. 2. p. 317.*

(*n*) V. Gerhardus *Exeg. L. de S. Sa §. 198.*

(*o*) *in Otiis Theol. l. 3. Exerc. 5. p. 489.*

cere velit, inde quod in Colloquiis ſympoſiacis (*p*) dixiſſe fertur: Ich bin dem Buch (ſecundo Maccabaico) und Eſther ſo feind / daß ich wolte ſie wären gar nicht fürhanden / denn ſie Judentzen ſo ſehr und haben viel Heydniſche Unarth. Verum n. verò B. Lutherus è librô, quem ipſe nunquam ſcripſit vel vidit, ſtringi neutiquam poteſt (*q*). Et fac iſtam vocem ipſi excidiſſe, de aſſumentis illud capere potuit, quod vel adjuncta ſecundi Maccabaici mentio ſatis ſvadere videtur. Quod niſi ſit, valeat ſaltem ipſa Lutheri ingenua confeſſio (*r*): Ich muß auch von mir bekennen / daß ich viel Worte rede / ſo nicht Gottes Wort ſind / welche ich rede auſſerhalb dem Predigampt / daheim über Tiſch und ſonſt. Et quid ſi de ejusmodi ſubitaneis Lutheri uſurpemus illud quod de dicto PII II. (*Sacerdotibus magna ratione ademptum conjugium, majori reſtituendum videri*) reſpondit olim JOH. DAVENTRIA (*s*): *Verba Pii haud ita magni facimus, nam graves atq; prudentes Viri nonnunquam obiter quædam loqvuntur, quæ ſepulta eſſe profuerat.* Quanquam proinde è cunctis Lutheri & Lutheranorum omnium ſcriptis nullum in medium poſſe proferri locum ſecuri ſimus, ubi canonica libri Eſteræ (reſectis laciniis) autoritas vel leviſſimâ ſuſpicione oneretur, non diffitemur tamen, geminum circa eundem librum ſeſe ingerere ſcrupulum & dignum vindice nodum, unde durior quodammodo conditio defenſionis videtur. Initio enim mirum, quod in universa hiſtoria, totis decem capitibus conſtante, *ne ſemel quidem mentio Dei occurrat* (*t*), quod vix videtur in tale ſcriptum cadere poſſe, quod Deum non modo autorem habet, ſed & hominem ad Deum perducere debet: adde quod à nullo alio Scripturæ libro, quantillo tandem, nomen Dei prorſus abſit. Nam in CANTICO vox שַׁלְהֶבֶתְיָה c. IIX. 6. nomen Dei יָהּ continet (nequicquam contranitente Coccejo, (*u*) & *Filium Dei* ſub ſchemate *ſponſi* introduci loquentem, non oſcitanter legenti librum facilè apparet. In ECCLESIASTE verò licet nomen Dei eſſentiale יהוה non occurrat, tamen perſonale אלהים ſatis freqventatum eſt. Huic dubio ut ſatis fiat,

non,

(*p*) *c. 1. p. 30. 2.*

(*q*) conf. de eo Gerhardus *Conf. Cath. p. 938.* Höpfnerus *Sax. Evang. p. 140.* Balduin. *Phoſph. contra Pazm. p. 262.* Tenzelius *contra Fromm. p. 253.*

(*r*) *poſtill. domeſtic. Dom. Jubilate f. 267. 1.*

(*s*) *Harm. Aug. Conf. p. 237.* ap. D. D. Sam Ben. Carpzovium *Exam. Maſen. conſ 16. p. 1100.*

(*t*) V. G. Saldenus *l. c. p. 490.*

(*u*) *Lex. Ebr. p. 28. & 55. Summ. Theol. c. 9. §. 16.*